

inderdaad verrassend en zeker veel te belangwekkend en uitgebreid, om hier in korte trekken aan te duiden. Wie zou hebben vermoed, dat slechts 2.7 pCt. der voetballers, daarentegen 27.3 pCt. der roeiers een vergroot hart hebben, hetwelk bovendien niet op hypertrophie, doch op dilatatie zou berusten. Wie veel keuringen moet verrichten, wie dikwerf het vraagstuk van het „sporthart” onder oogen ziet, zal dit inderdaad belangrijke werk als een groote aanwinst beschouwen. Talrijke tabellen, uitgebreid literatuuroverzicht en vlotte stijl maken het aandachtig lezen van dit praktische boek tot een werkelijk genoegen.

P. H. ENTHOVEN.

H. VAN DIJK, *Bloedtransfusies*. Kwartaalbladen van den *Geneeskundigen Gids*, 1924, I, 4. 32 bldz. 's-Gravenhage, G. NAEFF. f 1.—.

In dit vlot geschreven boekje geeft de schrijver na een opsomming van eenige geschiedkundige gegevens een kort overzicht van de proeven, waarop het vooronderzoek, dat aan iedere bloedtransfusie moet voorafgaan, steunt en van dit vooronderzoek zelf. Daarop volgt een korte beschrijving van techniek en aanwijzing der transfusie en van de mogelijke gevolgen. Dit alles, in het bijzonder wat vooronderzoek en techniek betreft, in een beknopten, degelijken vorm vereenigd, heeft ontegenzeggelijk zijn waarde, vooral nu de aanwijzingen voor de transfusie worden uitgebreid, een transfusie vaak spoedeischend is en het ter vermindering van de gevaren, die aan iedere bloedtransfusie verbonden blijven, zeer nuttig is, dan alle voorschriften precies voor zich te hebben. Twee platen en eenige schemata vullen den tekst aan. Ook aan dengene, die de transfusie, welke toch bij voorkeur tot de kliniek dient beperkt te blijven, niet zelf uitvoert, is de lezing van dit boekje zeer aan te bevelen.

S. VAN CREVELD.

H. WOSSIDLO, *Die Gonorrhoe des Mannes und ihre Komplikationen*. 3. Auflage. Herausgegeben von E. WOSSIDLO. GEORG THIEME, Leipzig 1923. Prijs: f 6.50, gebonden f 7.50.

Deze welbekende monografie over de gonorrhoe bij den man handhaaft in haar nieuwen druk haar goeden naam als een der beste en bruikbaarste leerboeken over dit onderwerp. Na eenige korte hoofdstukken over den gonococcus en de anatomie der urethra worden de verschijnselen en de behandeling van de acute en daarna van de chronische gonorrhoe beschreven; dan volgen de verwickelingen, om te besluiten met een bespreking over gonorrhoe en huwelijk. In de behandeling der acute infectie neemt WOSSIDLO een tusschenstandpunt in, tusschen de Fransche en de Duitsche school; hij zweert niet bij de volstreekte superioriteit der